

Publieksversie

op basis van Discussienotitie Bestuurlijke Toekomst Alblasserdam

Alblasserdam stap verder in discussie bestuurlijke toekomst

De gemeente Alblasserdam bezint zich op haar bestuurlijke toekomst. De gemeenteraad vindt het belangrijk na te denken over zijn toekomst omdat Alblasserdam te maken heeft met inhoudelijke vraagstukken die over de gemeentegrenzen heen gaan, een kwetsbare ambtelijke organisatie, beperkte financiële middelen en snelle ontwikkelingen rondom dienstverlening.

De gemeente Alblasserdam is zich ervan bewust dat de gemeentegrensoverstijgende vraagstukken niet alleen kunnen worden opgepakt. Onderwerpen waarop binnen de Drechtsteden nauw wordt samengewerkt zijn onder meer de Wet maatschappelijke ondersteuning, dienstverlening en uitvoering van beleid via de Sociale Dienst Drechtsteden en ruimtelijke en fysieke opgaven zoals woningbouwprogrammering, kantorenbeleid. Ook een gezamenlijke lobby naar andere overheden is een voorbeeld van die samenwerking. Voor de periode tot 2014 zijn regionale economie, arbeidsmarkt, onderwijs en woonklimaat de speerpunten. Speciale aandacht gaat uit naar de sectoren zorg, maritieme cluster en vrijetijdseconomie. Daarnaast wordt ook in de regio Zuid-Holland Zuid samengewerkt, bijvoorbeeld in de uitvoering van de regionale leerplicht, op het terrein van gezondheidszorg en veiligheid.

In de discussie over de bestuurlijke toekomst zoekt de gemeenteraad antwoord op de vraag hoe de positie van Alblasserdam sterk kan blijven en versterkt kan worden om de belangen van de inwoners, bedrijven en het maatschappelijk veld zo goed mogelijk te kunnen behartigen. De bestuurlijke organisatie van de gemeente en de samenwerkingsrelatie met andere gemeenten of regio's kunnen hiervoor mogelijke oplossingen bieden.

In februari 2011 is gestart met de vaststelling van de startnotitie bestuurlijke toekomst door de gemeenteraad. In april 2011 werden vijf scenario's door de gemeenteraad besproken. Deze zijn opgesteld door een werkgroep uit de gemeenteraad bestaande uit de burgemeester, de heer Blase, de heren Boele (SGP), De Gelder (CDA), De Gier (VVD), Van Lavieren (PvdA), Van der Plaats (D66) en Zwaan (CU) namens de gemeenteraad, de heer Veerman namens het college en met ondersteuning van mw. Van den Berg, secretaris en mw. Zandvliet, griffier. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders trekken hierin samen op.

Tussen april en juni is door de werkgroep gewerkt aan de waardering van de scenario's op basis van de eerder vastgestelde startnotitie. Immers, ieder scenario moet ergens aan worden kunnen getoetst. De verderop beschreven criteria vormen voor de gemeenteraad de basis waarbinnen de afweging van de scenario's plaatsvindt.

De vijf scenario's zijn op politiek neutrale wijze tegen het licht gehouden van de benoemde criteria. Per criterium is in beeld gebracht hoe de scenario's zich verhouden tot dit criterium. De verschillende politieke fracties maar ook de inwoners van Alblasserdam kunnen hier natuurlijk verschillend over denken. De waardering is daarom een voorzet voor de discussie die in september wordt gevoerd en bedoeld om een ieder aan het denken te zetten. Iedere politieke fractie bepaalt voor zich hoe licht of hoe zwaar de afzonderlijke criteria wegen voordat zij tot een eindoordeel komt. Dit is onderdeel van de politieke afweging die na de zomer plaatsvindt (zie ook vervolgproces).

Naast deze afwegingen wordt rekening gehouden met de opvattingen die in onze gemeenschap leven. Hiervoor wordt in september een bijeenkomst georganiseerd.

De vijf scenario's in het kort:

In april 2011 zijn vijf scenario's door de gemeenteraad besproken. Hieronder vindt u een korte beschrijving van de scenario's. Binnen vrijwel ieder scenario of door verbindingen te leggen tussen scenario's, is het benoemen van varianten mogelijk. Echter, om iets te kiezen te hebben, zijn de scenario's zoveel mogelijk onderscheidend van elkaar beschreven.

1. Alblasserdam blijft Alblasserdam zoals het is (19.001 inwoners)

Alblasserdam blijft in de toekomst een kleine, zelfstandige gemeente met een eigen bestuur en een eigen ambtelijke organisatie. Op lokale schaal worden projecten uitgevoerd die zichtbaar en tastbaar zijn voor de inwoners en ondernemers in de gemeente. Alblasserdam is deelnemer in de Drechtsteden om de uitvoering van gemeentegrensoverschrijdende prioriteiten waar te maken.

2. Alblasserdam: bestuurlijk zelfstandig met ambtelijke regie (19.001 inwoners)

Zes zelfstandige gemeenten werken samen in de netwerkstad Drechtsteden. Iedere gemeente blijft zelfstandig, heeft een eigen college en gemeenteraad. Eén ambtelijke netwerkorganisatie ondersteunt zes zelfstandige besturen op een efficiënte manier. De huidige samenwerking zoals we die nu kennen in de Drechtsteden is verder ontwikkeld.

3. Alblasserdam in de Alblasserwaard (48.000 inwoners)

De Alblasserwaard/Vijfheerenlanden bestaat uit één gemeente, met één bestuur en één organisatie. De nieuwe gemeente is een mix van agrarisch en meer verstedelijkt gebied waarbij in oppervlakte het agrarisch gebied verreweg de grootste is.

4. Drechtsteden-Noord (75.000 inwoners)

De gemeenten Alblasserdam, Papendrecht, Sliedrecht (en mogelijk Hardinxveld-Giessendam) fuseren tot één gemeente met één bestuur en één organisatie. De nieuwe gemeente kan binnen de Drechtsteden blijven samenwerken.

5. Alblasserdam als onderdeel van Drechtstad (264.562 inwoners)

De gemeenten groeien, al dan niet stapsgewijs, toe naar een fusie tot één stad met één bestuur en één organisatie. De zelfstandige gemeente Alblasserdam houdt op te bestaan. In Drechtstad blijft de eigen identiteit en cultuur van iedere 'kern' behouden en wordt tegelijkertijd efficiënt samengewerkt op allerlei denkbare terreinen.

Kengetallen per gemeente

Gemeente	Aantal inwoners	Oppervlakte in km²
Alblasserdam	19.001	9,96
Dordrecht	118.421	99,45
Graafstroom	9.804	69,32
Hardinxveld- Giessendam	17.497	19,35
Hendrik-Ido-Ambacht	26.877	11,99
Liesveld	9.740	44,44
Nieuw-Lekkerland	9.525	12,77
Papendrecht	31.844	10,77
Sliedrecht	24.053	14
Zederik	13.397	76,49
Zwijndrecht	44.366	22,77
Molenwaard	29.069	126,53
De Drechtsteden	264.562	168,94

Waardering van de scenario's.

Aan de hand van benoemde criteria zijn de vijf scenario's tegen het licht gehouden. In de startnotitie zijn per criterium ook kernvragen geformuleerd. Per criterium is in beeld gebracht wat de voor- en nadelen kunnen zijn. De gemeenteraad is zich ervan bewust dat sommige nadelen kunnen worden gecompenseerd. Voor nu zijn de criteria zo objectief mogelijk, zonder alternatieve mogelijkheden, opgesomd. Het is echter aan de gemeenteraad om deze in september al of niet in de discussie in te brengen.

Oog voor identiteit

Het eerste criterium 'oog voor identiteit' gaat in op de ruimte die er voor Alblasserdam in ieder scenario overblijft en welke beleving daarbij hoor. Immers, identiteit is meer een gevoel dan een objectief gegeven. In Alblasserdam is er een sterk dorpsgevoel en gemeenschapsleven. Deze identiteit verandert op zich niet door de keuze voor een scenario, maar het gevoel kan wel onder druk komen te staan door fusie met een andere gemeente. Bij iedere verandering spelen ook emoties een rol, zo ook in de keuze voor een scenario. Natuurlijk zijn er vragen te stellen bij de huidige omvang van Alblasserdam gezien de grote projecten en daarbij horende financiële en kwalitatieve opgaven. Ook de afstandelijke beleving bij één Drechtstad wordt onderkend. Het scenario waarin Alblasserdam bestuurlijk zelfstandig blijft en ambtelijk regie voert, lijkt veilig en neutraal, maar wordt door sommigen beleefd als opmaat naar een fusie.

Afstand tussen bestuur en inwoners

Dit criterium heeft te maken met identiteit, maar is toch apart beschreven. De afstand tussen inwoners en het bestuur (gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders) heeft immers niet per se iets te maken met de identiteit van een gemeente, al lijkt er in Alblasserdam wel een duidelijk verband. Bij het beschrijven van de afstand tussen het bestuur en haar inwoners is uitgegaan van de constatering dat hoe groter de gemeente wordt, hoe groter ook de afstand tussen het gemeentebestuur en haar inwoners groeit. De omvang van de gemeente is dus bepalend, omdat de wethouder of burgemeester de aandacht moet verdelen over meer inwoners en/of (dorps)kernen. Ook de hoeveelheid projecten die het bestuur uitvoert, speelt daarbij mee. De manier waarop en de mate waarin het bestuur met inwoners communiceert (burgerparticipatie, interactief beleid, gebruik van multimedia) zijn van invloed op de beleving van de afstand.

Doelmatig besteden van gemeenschapsgeld

Het geld dat een gemeentelijke overheid in handen heeft, is gemeenschapsgeld en daarom moet iedere euro weloverwogen worden uitgegeven. Dit criterium betekent niet per se dat altijd gezocht moet worden naar de goedkoopste oplossing. Van sommige zaken is de waarde niet in geld uit te drukken. De uitgaven op de gemeentelijke begroting hangen nauw samen met de gewenste kwaliteit van de voorzieningen in de gemeente. Ook de ambities en de omvang van een gemeentebestuur hebben invloed op de financiële positie van de gemeente. Bij het samenvoegen van gemeenten speelt het huishoudboekje van de fusiepartner mee: meestal komt men uit op een gemiddelde van de fuserende gemeenten. De omvang van de gemeente is ook bepalend voor het doelmatig organiseren van taken en het verkrijgen van inkomsten uit lobby activiteiten bij andere overheden zoals het Rijk en Europa

Kwaliteit van de dienstverlening

Het succes en de kwaliteit van de dienstverlening moeten vooral worden gezocht in een goede organisatie van de bedrijfsvoering van de gemeente. Goede dienstverlening betekent snelle en adequate bediening van inwoners en bedrijven en die kwaliteit staat hoog in het vaandel. De manier waarop het gemeentebestuur is georganiseerd is daarbij minder van belang, wel zijn er lokale randvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld openingstijden van loketten. Samenwerking met andere overheden, vanwege bijvoorbeeld investeringen in ICT en specifieke expertise, is gewenst. Verder is het feit dat bestuurders direct aanspreekbaar zijn door inwoners en bedrijven mogelijk van positieve invloed op de kwaliteit van de dienstverlening.

Invloed bestuurlijke drukte

Onder het criterium bestuurlijke drukte wordt verstaan of de besluitvorming door de gemeente efficiënt en doeltreffend is. Hoe zijn bijvoorbeeld de processen van besluitvorming ingericht, wie zijn daarbij betrokken en welke bestuurders en ambtenaren houden zich bezig met een beleidsvraagstuk? De invloed van de scenario's op bestuurlijke drukte wordt bepaald door het aantal bestuurslagen en

besturende partijen dat bij de besluitvorming is betrokken. Oftewel: hoe meer partijen bij de besluitvorming betrokken zijn of over hoe meer schijven de besluitvorming loopt, hoe meer bestuurlijke drukte wordt ervaren. Een stroperig systeem staat Allasserdam niet voor ogen. Een scenario waarin efficiënt en doeltreffend besluitvorming kan plaatsvinden, is daarom het streven.

Vervolgproces

De politieke partijen hebben in juni uitgesproken dat het document dat de werkgroep heeft voorbereid kan worden vrijgegeven. Met deze publicatie gebeurt dit en kan ieder die dit wil zijn of haar mening vormen over de bestuurlijke toekomst van Alblasserdam. De waardering is daarmee het derde document in de discussie over de bestuurlijke toekomst van Alblasserdam na de startnotitie en de beschrijving van de scenario's. Ook gaan de politieke partijen nu zelf aan de slag om hun achterban te raadplegen. Iedere partij doet dit op zijn eigen manier.

Deze raadpleging is de aanloop naar een bijeenkomst voor opinie en informatie op 20 september. Over de aanpak van deze bijeenkomst volgt binnenkort nadere informatie. Daaropvolgend staat het onderwerp ter besluitvorming op de agenda van de gemeenteraad. De uitnodiging hiervoor wordt eind van de zomer op de gemeentelijke informatiepagina gepubliceerd.

Ten slotte

Zoals bij iedere discussie die wordt gevoerd, staat de uitkomst niet vast. De vijf scenario's en de te bedenken varianten daarbinnen, geven de veelheid van mogelijkheden aan en vormen daarmee het startpunt van de discussie. Zo vormt de waardering van de scenario's de opmaat naar het debat met de Alblasserdamse samenleving en met de gemeenteraad om uiteindelijk tot een weging van de scenario's te kunnen komen. Wanneer de gemeenteraad een voorkeur voor een scenario uitspreekt, zal de haalbaarheid van dat scenario na eind september worden getoetst. Dit geldt eveneens voor de effecten die de keuze van de gemeenteraad heeft op andere gemeenten.

Wie de complete tekst van startnotitie, beschrijving scenario's of de discussienotitie wil ontvangen, kan een e-mail sturen aan griffier@alblasserdam.nl